

רבי יהודה לוב זצ"ל

מ"מ ומ"ץ בק"ק יאנאוויטש בעמח"ס שארית יהודה
אחיו של כ"ק אדמו"ר הזקן זצוק"ל בעל השו"ע והתניא

ע"ד "פאָר פּאַהל" – עקירת המקור וסוגיא דשפופרת

עליו ראה אור ישראל גליון מג.

בענין פאר פאהל (נפילת הרחם) רבו הדיונים כלשון המהרי"ל מיאנאוויטש לידידו הרב המפורסם מוה"ר נחמן (מאווש – הרבה שאלות ממנו ותשו' אליו הובאו בספר שא"י – ראה ספר בית רבי עמו' 150 אודותיו) "אשר ידוע למוה"ר שכמה דיוואות נשתפכו וכמה קולמסי נשתברו בהרבה פוסקים ובתשובות האחרונים" (שא"י יו"ד הוספות סי' ז'). "והדברים עתיקים ואילו באתי להאריך בזה לא יספיקו כמה ניירות" (שא"י שם). ראה שו"ת צ"צ יו"ד סי' קכ"ט, כלשונו: "דין זה נזכר בשו"ת גדולי האחרונים מהן בשו"ת פניי סי' ו' ובתשו' גאוני בתראי סי' כ"ח ובכו"פ ובתשו' מעיל צדקה, ובסי' סי' קפ"ח ובשו"ת זכרון יוסף סי' י"ב, ובספר באר יעקב (מהרה"ג ר' יוסף שטיין הרט) דצ"ה. עיין עוד בשו"ת צ"צ סי' ק"ל, ובשעה"מ ח"ד סי' מ"ח (בהוצאה חדשה סי' שי"ד), ראה גם ספר שארית יהודה למהרי"ל אחיו של אדה"צ (נדפס לראשונה ויילנא תר"א) בהוספות סי' ט, ז, ו' ובנו דבריהם על דברי אדה"צ בשו"ע יו"ד סי' קפ"ח סק"י, ומה ששמע המהרי"ל בע"פ מאדה"צ, ועל תשובת ר' ישעי' דאקטער אל אדה"צ (נעתקה בשו"ת צ"צ שם סי' שי"ד סט"ז ע"ש בהערות, וכדלקמן), וכלשון המהרי"ל בהוספות ו' "זאת חקרונה אני ורבינו אחמו"ר ז"ל ע"פ הדאקטער המפורסם מוה"ר ישעי' נ"י, (ראה כל זה בקובץ יגדיל תורה נ"י. שנת רביעית עמוד קס"א והלאה).

והנה בבוד "כתבי מהרי"ל" שבאוסף פרטי בלונדון יש ב' עמודים שאומר דרשני. אין כאן לא פתיחה או הקדמה, וגם חסר הסיים, ומה גם שמקומו נמצא בין דרושי דא"ח. עמוד הראשון עם קו מחיקה שנותן משמעות שהוא המהדורא קמא לעמוד הב'. מה מאד יפלא ואף גם קצת תמוה הוא לשונו ותמיחתו על אחיו הגאון – נדיר אפי' לאחיו של אדה"צ – כלשונו: "ידבריו צע"ג ואף שאין משיבין את הארי, מ"מ לבי אנסך, ומה אעשה שלא זכית להבין דבריו הקי' כללי". ועוד יותר "...ונראה שהלחץ זה הדחק השיאו לרבינו נ"ע כאן".

והנה בספר שארית יהודה ביו"ד סי' ט' דן בנוגע ל"עקירת המקור" ו"אם המקור מלא דס" (כך כתוב בהמפתח). נושא זו היא מאד מסובך ונבוד כלשונו שם "שפכתי כמה דיוואות" ע"ז, ומה גם "מצאתי איזה כתבים פעם כה ופעם כה שלא כסדרן". גם מביא שם תמיחתו על אחיו אדה"צ "הן אמרת דבלי"א לא עמדת על סוף דעתו הרמה ולא זכית להנות מאורו", תשו' זו בעצם ה"ה שאלה ומכתב לכ"ק אדמו"ר הצ"צ, ורואים זה מלשונו "אחת שאלתי מעמו יען היות שעורני בדין עקירת המקור...", "ובקשתי מאד מאד לעמוד על אמיתת חקירה זו". ובפרט ממה שכותב שמטרת כתיבתו אליו הוא "אך כעת שמעתי שבא למחניהם קי' ה"ה ידידו הדאקטער המפורסם אמרתי אם יש את נפש לעמוד עמו על חקירה א"י". וגם בסוף התשו' "ובקשתי מאד מאד לעמוד על אמיתת חקירה זו, מה יענה האובינו הדאקטער הנ"ל ומה בפיו גם הוא". ושוב "... ואם באולי מע"ל ימצא חן בעיניו שפרש לו היטב. .. ינח דעתי מאד, ואענדנו עטרה לראשי".

(שאלתו וחקירתו בזה אינו אותו החקירה שחקר ביחד עם אדה"צ וקיבל אז הבהרה (כמו"ש שם בהוספות ו' לדעיל "זאת חקרונה אני ורבינו אחמו"ר ז"ל ע"פ הדאקטער ר"י), אלא חקירה חדשה והוא "ע"ד מ"ש המ"ב סי' מ"ט (שכתב) שהמקור מלא דס" וע"ז מבקש מהצ"צ לברר אצל ר"י דאקטער).

מי הוא זה ר"י דאקטער – ראה קובץ יגדיל תורה נ"י. שנת רביעית עמו' קפ"ז, וראה בסי' שני המאורות להרה"ג ר"י מהומיל בסוף במכתבו מיום כ"ה אייר תר"ו לידידו הרבני מוה"ר צ.ה. הלוי פייהין, ובספר בית רבי עמוד 154.

וע"ז אנו מוצאים תשובת הצ"צ אליו בשו"ת חיו"ד סי' קכ"ח, דמתחיל עם אישור קבלת מכתבו אבל "עדיין לא ראיתי היום את הדאקטער ר"י לחקר מעמו, אך בשבוע העבר דברתי עמו מעצמי מזה" (יש כאן איזה משמעות דאם כבר בירר הענין מקודם למה כותב ש"לא ראיתי היום הדאקטער" למנפק"מ! ואכ"מ). ואחר שמודיע מה שאמר הדאקטער, מבאר שיטתו בזה מתאים למה שמצא בתשובת הגאון הדאקטער מוהר"ל ממענץ שבב"י סי' מ"ז, ומסיים "שלענ"ד נראה ג"כ כמו"ש מר (המהרי"ל) דלאו מילתא פסיקתא היא שיש דם במקור. .. וכן נ"ל מלשון אדמו"ר במה"ב. ...". ומסיים "ומ"ש מר שמהר"א"ש משמע כמה"ב, לענ"ד. .. אבל עכ"פ אין כדאי מזה להוכיח דהמקור מלא דס' תמיד". ובסעי' ב' מביא "ואשר תמה מר על פי' של מו"ר א"י נ"ע בפי' דברי הרא"ש לא אנו מעלה צע למר דעתי בזה. ... ומבאר שיטת אדה"צ לתרץ תמיחת המהרי"ל, ע"י"ש.

והנה במהדורא החדשה של שו"ת הצ"צ קה"ת תשנ"ד שם בסי' שי"ד (שהיא מהדורא אחרת משו"ת סי' קכ"ט) בקשר לדין "פאָר פּאַהל" (אשה שנעקר מקור שלה) בסעי' ט"ז מביא ג"כ דעת הדאקטער ר"י, דכותב "...שאלתי אצל פי' רופא מומחה וכשר יהודי וחכם בחכמת הניתוח ובחכמת הרופאה ושמו ר' ישעי' ושאלתי את האם מר דס' כמ"ש המ"ב, וזה תשובתו. ... ע"י"ש. ומסיים "וכן בתשו' הרב

הגדול החסיד מהר"ר לייב זצ"ל כי לי דדברי המ"ב הוא נגד גמרא ערוכה... מ"מ עוד הביא שם ראיות לסתור דברי המ"ב, וגם אני כתבתי לו מזה בעז"ה והם כתובים אצל...". וראה עוד יותר בנוסח הראשונה של תש"ו ז', שם סי' קכ"ט אות י' דכותב: דהנה כאאזמו"ר נ"ע (סוף ימיו אחר חיבורו הל' נדה שחיברו זמן רב קודם) צוה להדאקטער ר"י הנ"ל שיבאר לו ע"פ נתוח ענין החדר והלול ומהו חולי פארפאל, והעתיק לו באריכות... וכ"ה בתש"ו שב"י סי' מ"א בתש"ו הגאון הרופא ר' לייב ממענץ".

והנה שם בסוף בהערות על סי' ש"ד, שמביא שכן כתב הר"ר ישעי ר"ף (כך חותם שמו) להצ"צ כמענה על שאלתו "שאלו נשאלתי ע"י מכתבו הטהור אם האם או החדר הוא מלא דם...תמיד", וע"ז נשיב... בהתש"ו שכתבתי לאמו"ר נבג"ם (אדה"ז) הוא מובא נגלה באריכות, מכתב הזה נמצא ת"י ידידנו הרב המפורסם מוהר"ל מ"ץ". (אגרתו לאדה"ז נעתקה שם בתש"ו סי' ש"ד סי"ח בשלימות, מכתב רבינו הזקן אליו נדפס בא"ק שלו אגרת ס"ג וכמו"כ ראה בהערות לשו"ת צ"צ יו"ד סי' קכ"ט).

מה שנוגע לענינו הוא שסי' ט' בספר שארית יהודה הוא שאלה לאדמו"ר הצ"צ יחד עם כתיבת תמיהתו על דברי אדה"ז, ותש"ו הצ"צ ע"ז הוא בסי' קכ"ח והענין עוד יותר באריכות בסי' קכ"ט ובסי' ש"ד באמצע תשובתו בנוגע לשאלה של "פאר פאהל".

מה שלפנינו הוא נוסחא אחרת ממה שהובא בשארית יהודה סי' ט', והגם דחסר כאן ההתחלה והסיום, יכולים להשלימה ממה שנדפסה בפנים. אמנם סדר הכתיבה מה קודם ומה מאוחר, וכמו"כ בטרט"י הלשון היא שונה לחלוטין, וא"כ יש כאן חידוש ופנים חדשות, ויותר מבואר כאן מה שקשה לו על שיטת אדה"ז. ואפשר מ"ש המהר"ל בסוסי" ט' "ככל הדברים האלה ויותר מאלה מצאתי בתוך כתבי אד לא העתקתי כך רק בקצרה מה שנוגע לענין שאלה וחקירה זו" מה שלפנינו ה"ה חלק מכתב זה.

תש"ו זו נעתקה ונערך ע"י הרב חד"א טיפענברון, לונדון, ותח"ח לו.

מ"ש המ"ב¹ סי' מ"ט² דהמקור מליאה דם³ כמ"ש במד"ר⁴ כו' וכ"מ בתש"ו מהרמ"ל סי' קי"א⁵ דהאם היא מקוה לדם כו'. אמת שלכאורה משמע הכי ברא"ש רפ"ג דנדה⁶ ובטי"ד סי' קפ"ח⁷

1. ספר שו"ת משאת בנימין מהרה"ג רבי בנימין אהרן סלניק, נדפס לראשונה בקראקא שנת שצ"ג. ה' מגדולי החכמים ופוסקים בארץ פולין, נולד שלהי מאת השלישי לאלף השישי, לאביו הרב ר' אברהם ז"ל (נזכר בשו"ת מהר"ם פאדובה סי' ל"ג). קיבל לימודו מגדולי עמודי הוראה דאז, המהרש"ל, הרמ"א וגיסו בעל שארית יוסף, אף דחולק עליהם בכמה מקומות (ראה מ"ב סי' ל"ח, נ', וס"ט).

עמד בקשרי משא ומתן בהלכה עם גאונים דורו כמו הרה"ג מוה"ר יהושע פלק כהן בעל הסמ"ע (מ"ב סי' י"ב, י"ג, כ"ב, כ"ד מ"ט), מהר"ם לובלין (מ"ב ע"ה-ע"ז, ובחזרה אליו מהרמ"ל סי' ק"י קי"ב), מהר"ם יפה בעל הלבושים (מ"ב סוסי" ל"ב, סוסי" כ"א), ועוד. ה' ר"מ ומו"ץ בק"ק פאדהייץ ונפטר ביום כ"ג אב שנת ש"ע"ט ושם מנו"כ. ספר מ"ב נזכר בתש"ו אדה"ז שהשיב להרה"צ רלו"צ מברדיטשוב בקשר להיתר עגונה (סי' כ"ח), וכ"כ פעמים בשו"ת הצ"צ ובספר שארית יהודה חיות של אדה"ז.

2. סי' מ"ט ה"ה תש"ו להרה"ג מוה"ר פלק הכהן בעל הסמ"ע, שמתמה עליו במה שחידש על בדיקת האשה בשפופרת כמה חומרות גדולות, שלפי דעתו הרי הם דברים רחוקים לאין שיעור, וכמעט שהוא דבר שאינו אפשר, וגם לא מצינו שום תנא לא מבעלי המשנה והתלמוד ולא שום אחד מהמחברים דאשתמע מיני' להחמיר בבדיקת השפופרת בזה וכיוצא בזה.

3. ז"ל שם "אמנם מצד הגמרא נמי ודאי לא יתכן דעת מעלתך כלל (סמ"ע) חדא דאם תכניס המכחול לתוך האם ודאי ימצא דם על המוך כי האם של כל הנשים תמיד מלא דם"

4. פירשת כי תוריע פי"ד ט' על פסוק דאיוב י' ט' זכור נא כי חומר עשיתני וגו'.

5. מרבינו מאיר בן מוה"ר גדלי' ז"ל ה"ה חתן המלך (כך חותם שמו) שה"י אב"ד בקראקא ולובלין, מה שכתב להר"ר שלמה רופא שאלה שנסאל מהרה"ג המרו' מוה"ר יואל הלוי. ראה בשו"ת צ"צ יו"ד סי' ש"ד אות ט"ז דכותב "ועוד כ' שם כשב"י לצדד לקולא ע"פ תש"ו מהרמ"ל סי' קי"א וז"ל ומקור דמים הוא המקורות שברחם שהם נפתחים והדם הזה מהם ולא מהרחם עצמו, כי הוא מקום לדם ולא מקור עכ"ל". וראה בהתש"ו גופה שזו היתה באמת שאלת מוה"ר יואל הלוי אליו דאם האם הוא מקור לדם או מקוה לדם, ומתמה על לשון המשנה נאמנת אשה לומר מכה יש לי באותו מקום, אם נאמר אפי' על הרחם עצמו או נאמר שיש לחלק שלא נאמר אלא במכה שבפרודור. וע"ז השיב (שלא כמו שכתב כ"ח שאין דם הבא מהמכה טהור אלא כשהמכה בביה"ח שהוא הפרודור, אלא) דאם האשה רואה אפי' דם גמור ואומרים הרופאים שידוע להם בבירור שיש לה מכה בתוך הרחם שהוא המקור שממנה הדם יוצא ... או האשה...אומרת... שיש לה מכה אפי' בתוך המקור עצמו שממנה יוצא הדם נאמנת וטהורה. ומביא שם דברי הב"י בטור יו"ד סי' קפ"ח, שמשמע מדבריו דכשהמכה במקור עצמו איכא למימר דמטמא לה, (בדין אשה שראתה דם בחתיכות). ומסיים "אבל כ"י שלא נשווה להב"י לטועה חלילה ע"כ צריכין אנו לפרש דברי הב"י ... ע"כ. מכל הנ"ל נראה דהמהרמ"ל סובר דהאם היא רק מקום להדם ולא מקור.

שהשפופרת במקור דמשה ממילא יוצא דם, ומשה"נ ס"ל להטור דבחתכה נמי מיירי בקטנה דומיא דשפופרת, וכמ"ש הבי"ט דאל"כ רואה בשפופרת אמאי טהורה.

ובפרט לפמ"ש רבינו הג' אחמור"ר נ"ע⁹ דה"ט משום שהשפופרת הוציאתו מן המקור¹⁰, אלא דדבריו צע"ג¹¹ ואף שאין משיבין את הארי¹² כו' מ"מ לבי אנסני כו' ומה אעשה שלא זכיתי להביין דבריו הק' כלל. דהא לפי"ד¹³ ע"כ ר"א ורבנן בהא פליגי¹⁴, דרבנן סברי אין דרכה כו' משום

6. פ' המפלת רס"ב גבי שפופרת, על האיבעי של ר' ירמי' מס' נדה דף כ"א ע"ב, הרואה דם בשפופרת מהו (ופי' רש"י שם, הכניסה קנה חלול באותו מקום ונמצא בתוכו דם, אמנם הרא"ש מפרש) כגון שנגע השפופרת עד המקור, דכיון שהכניסה שם ממילא הדם יוצא לפי שהדם נאסף שם באם שהיא מקוה לדם. לשון המהרי"ל בסי' ט'.
7. שהשפופרת במקור מדכתב ודוקא חתיכות קטנות דומיא דשפופרת. לשון המהרי"ל שם. וז"ל הטור: הכניסה שפופרת והוציאה בה דם טהורה, ... ודוקא חתיכות קטנות דומיא דשפופרת ... ע"כ.

8. פ' קצ"ח ד"ה ודוקא, דפסק הרא"ש כרבי יהודה הסובר א"א לפתיחת הקבר בלא דם, ומקשה על הרא"ש דפסק ג"כ דרואה דם בשפופרת טהורה, ומשמע ג"כ דסבר הרא"ש דהלכה כרבנן דסברי דאין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה ולפי מה שפסק כרבי יהודה דאמר דא"א לפתיחת הקבר בלא דם, - רואה בשפופרת או בחתיכה אמאי מטהר לה הרי נתפח הקבר על ידם, וא"א בלא דם ולכך חילק רבינו (הטור) בין חתיכה קטנה לגדולה דקטנה אין בה פתיחת הקבר שנאמר שא"א לה בלא דם, ותעד דהא דאמרין דרבנן סברי אין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה, בחתיכה קטנה קאמרי ולא בגדולה דהא כיון דמייתי לה בגמרא איבעיא דשפופרת משמע בחתיכה קטנה דומיא דשפופרת קאמרי וכ"כ התוס' והרשב"א והרא"ש ז"ל ... משום דאין פתיחת הקבר לדברים קטנים כאלו, ע"כ.

9. בסע"א סי' ט' כתוב שהוא בסי' קפ"ז ס"ק ט' אמנם צ"ל סי' קפ"ח.
10. דכל עיקר הטעם של הר"ש שברא"ש דאין דרכה כו' היינו משום דהחתיכה הוציאתו ודכוותה גבי שפופרת שהשפופרת הוציאתו. - לשון המהרי"ל שם סי' ט' מלשון אדה"ז יו"ד סי' קפ"ח ס"ק ח' שכתב: שהכניסה שפופרת עד המקור (רא"ש) פ"י ועד בכלל שהכניסו לתוך מקור דמי' ונכנס הדם בשפופרת והוציאתו לתוך. וראה שם ס"ק ט' באמצע כשמבאר שיטת הר"ש בהרא"ש בקטע המתחיל ודוקא, "וכן בשפופרת כיון שראתה בהכנסת השפופרת יש רגלים לדבר שהשפופרת היא שהוציאה הדם ולא שיצא מעצמו בשעה זו".

11. הגם דכל כוונתו הוא להקשות על שיטות אלו הסוברים שהמקור מלא דם תמיד, ושהוא לכא' נגד גמרא ערוכה, עכ"ז כאן מוציא נכון להקשות וגם לבאר לפי דרכו שיטת אדה"ז ברין שפופרת, למה לומד אדה"ז כן דרכו בשיטת הר"ש הובא ברא"ש בפ' המפלת, שהוא שונה לכ"כ אחרונים.

12. לשון הגמרא גיטין פ"ג ע"ב.
13. לפי דעתו.

14. סוגיית הגמרא נדה דף כ"א ע"ב כפי שמבואר בשו"ת צ"צ סי' שי"ד אות א': בעי מיני' ר' ירמי' מר' זירא הרואה דם בשפופרת (הכניסה קנה חליל באותה מקום ונמצא בתוכו דם) מהו, בבשרה אמר רחמנא ולא בשפופרת או דלמא האי בבשרה מיבעי ל' שמטמאה מפנים ומבחוץ (מאחר שיצא מן המקור לפרוודור והעמידו כותלי' מיד היא מטמאה), א"ל בבשרה אמר רחמנא ולא בשפופרת דאי בבשרה מבעי ל' שמטמאה מבפנים כבחוץ, א"כ נימא קרא בבשר מאי בבשרה ש"מ תרתי, והאר"י משום רשב"י המפלת חתיכה קרועה אם יש בה דם אגור (דם הרבה ומ"ש משפופרת) טמאה וא"ל טהורה הכי השתא התם דרכה של אשה לראות דם בחתיכה (הלכך בבשרה קרינן ב"י דמין מיניו אינו חוצץ הכא אין דרכה של אשה לראות דם בשפופרת עכ"ל הגמרא ורש"י. והמתבאר מפירושו ז"ל דלכ"ז אע"ג דאין דרכה של אשה לראות דם בשפופרת מ"מ לא מטהרין לה אלא משום דבבשרה אמר רחמנא ולא בשפופרת. מיהו היכא דדרכה של אשה לראות דם בכך כגון בחתיכה לא ממעטינן דכיון דדרכה בכך ודאי לא מיעטא רחמנא, ע"כ.

ושיטת אביי שם כמו שהובא ומבואר בשו"ת צ"צ אות ו': ותו גרסינן התם בהמפלת, לימא שפופרת נתייא היא, דתניא המפלת חתיכה אע"פ שמלאה דם, אם יש עמה דם טמאה ואם ולא טהורה, רבי אליעזר אומר בבשרה ולא בשפיר (עור הולד קודם שנברא בתוכו גידים ועצמות ובשר) ולא בחתיכה, ר"א היינו ת"ק אימא שר"א אומר בבשרה כו', וחכמים אומרים אין זה דם נדה אלא דם חתיכה ות"ק נמי טהורי מטהר אלא דפלי פלויי (שיש בה שורות שורות בקעים מבחוץ והדם שם) איכא בינייהו דת"ק (לא מטהר לה אלא מגזוז"כ ס' האי דם טמא וה"ה לשפופרת כיון דטעמא משום חציצה היא) סבר בבשרה ולא בשפיר ולא בחתיכה וה"ה לשפופרת וה"מ היכא דשיעא (חתיכה והדם בתוכו לא נגע) אבל פלי פלויי (והדם שם ונגע ברחם) טמאה (דקרינן בבשרה, והיינו דקאמרי אם יש עמה דם דפלי פלויי טמא וא"ל טהורה.

ורבנן בתראי לא דייקא לישנא דקרא והאי דמטהרי משום דלא דם נדה הלכך ל"ש בתוכה כי שיעא ול"ש דפלי פלויי נגע ברחם טהורה, אבל שפופרת דם נדה היא טמאה דלא דרשינן בבשרה אלא לטמאה בפנים כבחוץ) מ"ט בבשרה קרינן ב"י ואתו רבנן בתראי למימר דאע"ג דפלי פלויי אין זה דם נדה אלא דם חתיכה הא דם נדה ודאי טמאה ואפי' בשפופרת נמי.

שהחתיכה הוציאתו¹⁵ ור"א ס"ל דרכה כו', פי' דחיישי' שיצא מעצמו ונכנס בבקעי' כמ"ש הרב¹⁶ לפי' התוס' דס"ל בדפלי פלויי לכ"ע דרכה¹⁷ כו' דהיינו משום דחיישי' שיצא מעצמו ונכנס בבקעי' וא"כ למ"ל להרא"ש לומר דר"א ורבנן פליגי בשפופרת ובחתיכה דשיצא בטעמא דקרא, דר"א סבר משום חציצה כו' ה"ל למימר דבשפופרת או בחתיכה דשיצא ודאי אין דרכה לכ"ע דבודאי השפופרת או החתיכה הוציאתו אלא דבחתיכה דפלוי פלויי סבר ר"א שיצא מעצמו ונכנס בבקעי' ולא שהחתיכה הוציאתו¹⁸.

אמר אביי בשפופרת כולי עלמא לא פליגי דטהורה (דאין דרך רואה בכך) כי פליגי בחתיכה (ודפלי פלויי דת"ק סבר בבשרה למעוטי תוך חתיכה אבל דם הנראה בבקעים טמא דהא בבשרה קרינן בה, ורבנן בתראי סברי אפי' פ"פ טהורה דאין זה דם נדה דאין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה) מר סבר דרכה של אשה לראות דם בחתיכה ומר סבר אין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה. עכ"ל הגמ' ופירש"י. ועיי"ש איך שמבאר שיטת אביי בהמחלק' אליבא רש"י.

והנה יש כמה אנפין בפ"י של "אין דרכה" א' כמו דלעיל בשיטת רשב"י, דהתם ודאי דם נדה הוא אלא משום דאין דרכה ומנהגה של אשה לראות דם נדה ע"י הפסק שפופרת ומשום הכי היא טהורה דנתמעט מבשרה, או "אין דרכה" פירושו שאין דרכו כלל שתראה דם נדה בחתיכה ובודאי אין זה דם נדה אלא דם חתיכה דמשום הכי מטהר אפי' פ"פ. (עיי"ש איך הבינו הרמב"ן והרשב"א בשיטת רש"י).

ועיי"ש באות ו' דמביא שיטת תוס' (בפלוגת ר"א והרבנן) שיש לו דרך אחר, והוא דמ"ש אביי ה"פ בחתיכה היינו בחתיכה העשויה שפופרת והי' חציצה בין דם לבשר, דת"ק מטמא דדרכה לצאת בענין זה, ורבנן סברי דאע"ג דדם נדות הוא זה אין דרכה לראות בענין זה, ואין זה דם נדות דקאמר ה"פ אין זה דם נדה שטמא הכתוב, אבל בפלי פלויי גם רבנן מטמאים כיון דדם נדות הוא ונגע בבשרה עכ"ל. היינו דמחלקים בין חתיכה סתם הסתומה מכל צד ואינו עשוי' כשפופרת דומיא דשפיר דבכה"ג ס"ל להת"ק דממעטינן ל'י מבשרה משום חציצה כיון דאין דרכה של דם לצאת בענין זה אבל בחתיכה העשויה כעין שפופרת שהוא כמו קנה חלול מטמא הת"ק דאע"ג דחייין מ"מ לא הוי חציצה ולא ממעטינן ל'י מבשרה כיון דאורחא בהכי. ורבנן בתראי ממעטינן ל'י מבשרה דס"ל דלאו אורחא בהכי, אבל בפ"פ מודים רבנן בתראי דטמא אע"ג דג"כ מסתמא לאו אורחא בהכי לא סגי לטהרה.

ועיי"ש באות י"א דמביא שיטת הר"ש מקוצי שהביא הרא"ש פ' המפלת שם, דר"א סבר דרכה של אשה לראות דם בחתיכה וכיון שראתה בדרך הנשים רגילים לראות טמא ורבנן סברי אין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה ואע"ג דפ"פ וכיון שלא ראתה כדרך שהנשים רגילים לראות טהורה אע"ג דהוי דם נדה ודם נוגע בבשרה. ופליגי רבנן ור"א בטעמא דקרא דדרשינן בבשרה ולא בשפופרת, ר"א סבר דממעטינן שפופרת מטעם הפסקה וכן חתיכה היכא דאין הדם נוגע בבשרה אבל פ"פ קרינן שפיר בבשרה. ורבנן סברי טעמא דממעטינן שפופרת משום דאין דרכה של אשה לראות דם בכך וכן בחתיכה נמי אפי' אי פ"פ לפי שאין דרך הנשים לראות כך. ועיי"ש באות יו"ד לשיטת הרמב"ן ורשב"א, ובאות י"ב דביאור פ"י הר"ש נאמרו כמה פירושים באחרונים. וראה גם במחצית השקל סי' קפ"ח ס"ק ח' דמביא כל סוגיית הגמ' דלעיל, וכמו"כ בכור"כ אחרונים.

15. לשון אדה"ז בסי' קפ"ח ס"ק ט': אלא משום שלא טימא הכתוב אלא ברואה כדרך שהנשים רגילות לראות ואין דרכה של אשה לראות דם בענין זה (שהחתיכה בעצמה הוציאה הדם מהמקור שלא ע"י פתיחת הקבר כדלעיל ולא יצא הדם מעצמו).

16. דברי אדה"ז הם לכאור' מה שהובאו שם ס"ק ט', דשיטת הרבנן בתראי דטהורי דוקא אם היא בבקעים אבל אם נמצא ג"כ ע"ג החתיכה אפי' לחלוח דם כל שהוא טמאה, דמהיכי תיתי למימר שראתה שלא כדרך הנשים, איפכא מסתברא שיצא מעצמו כדרך הנשים שרואות ברצון כפי טבע האשה והוציא גם חתיכה זו, ומאין הרגלים לומר שהחתיכה היא שהוציאתו הדם, א"ל שאין על החתיכה שם דם רק בבקעים. והגם דשיטת ר"א לא הווכר שם מפורש יכולים לדייק ששיטתו דסובר דפ"פ דרכה לראות בכך, היינו שיצא מן המקור בעצמם, ונכנס בבקעים אח"כ ולכן טמאה וצ"ע.

17. שיטת תוס' הובא שם ס"ק ט' בהמשך דלעיל: והתוס' והרמב"ם מטמאים בדם שבקעי החתיכה בין שנוגע בבשרה דס"ל דהא דאמרינן דאין דרכה של אשה לראות דם בשפופרת היינו שדרכה לראות דם שלא בהפסק בין דם לבשר החיצון ומש"ה ממעט הכתוב בבשרה עד שתראה בבשרה כדרך שהנשים רואות כן והלכך כשהדם בבקעי חתיכה נוגע בבשרה טמאה. עיי"ש.

18. דיוק זה לא נזכר בספר שא"י סי' ט'.
לבאר דבריו דמקשה אם כשיטת אדה"ז א"כ ביאורו בפלוגת ר"א ורבנן בתראי אינו עולה בקנה אחת עם שיטת הרא"ש מובא שם בפ' המפלת, דכותב, דבחתיכה כ"ע סברי דטהורה, ר"א משום (הגם דרך ראי' כן, אמנם) לא נגע בבשרה, והרבנן משום שהוא ראי' שלא כדרכה, ובשפופרת - ר"א משום שהיא חציצה, והרבנן משום דאין דרכה בכך, ובפ"פ חולקים דר"א מטמא דנגע בבשרה, ורבנן דהוא ראי' שלא כדרכה ולכן טהורה.

אמנם לפי ביאור אדה"ז דאין דרכה - היינו שהחתיכה הוציאתו (וכמו"כ בשפופרת - הוציאתו), ודרכה - היינו מעצמו יצא ונכנס אח"כ בבקעים - א"כ למה כותב הרא"ש דר"א סובר דממעטינן שפופרת וחתיכה מטעם הפסקה, ובפ"פ

ועוד כיון דלהרא"ש טעמא דר"א משום חציצה א"כ אפי' השפופרת בפרודור נמי וכמ"ש הרמב"ם להדיא¹⁹ (מיהו ס"ל דהרגשה תוכיח דבעי' הרגשת המקור אע"ג דמבשרה ילפי' נמי) ורבנן ל"פ אדרי"א אלא בחתיכה, ולא בשפופרת להחמיר דבעי' שתכניס עד המקור²⁰.

וכ"מ להדיא ברא"ש דכ' דפליג בטעמא דקרא דמשמע דבטעמא דוקא פליגי ולא בדינא ואדרבה משמע דבאותה שפופרת דמטהר ר"א משום חציצה מטהרי רבנן משום דאין דרכה כו' ור"ל דלרבנן הוי האי הפסקה גופה אין דרכה כו' וכמ"ש הרמב"ם²¹, והיינו טעמא דקרא ולא גז"ה הוא כמו לר"א דמשום חציצה מטהר דאפי' דרכה בכך נמי מטהר משום גז"ה²².

יצמכ"א²³ א"כ דבשפופרת ל"פ הרמב"ם והרא"ש כלל²⁴. ומ"ש הרא"ש כגון שהכניסה עד המקור הא נקט לישנא כגון²⁵. ואדרבה משמע דאיכא נמי גוונא אחרינא ואפ"ה שפיר קאמר הטור דומיא דשפופרת משום דבשפופרת שבמקור נמי מיירי²⁶.

ונראה²⁷ ²⁸ זה הדחק השיאו לרבינו נ"ע לפרש כן²⁹ לתרין קושיי' הס"ט³⁰ על הט"ז³¹ דס"ל הטעם שאינו דרך ראי' בעקירת המקור משום דלא אסרה תורה אלא כשהמקור במקומו והדם יוצא ממנו משא"כ כשהמקור עצמו הולך עמו כל הדם כו'³² שזה לא נרמז כלל בדברי ר"ש שלא

קרינן שפיר בבשרה (אין הפסקה - דהיינו חציצה בין הדם לבשרה). ודינו של המחבר (וכמו"כ הטור) שם בסעי' ג' הכניסו שפופרת והוציאה בה דם טהורה - הרי הוא שיטת הרא"ש.

19. הל' איסורי ביאה פ"ה הל' ט"ז: האשה שהכניסה שפופרת בפרודור וראתה הדם בתוך השפופרת טהורה, שנאמר דם יהי' זובה בבשרה, עד שתראה בבשרה כדרך שהנשים רואות, ואין דרך האשה לראות בשפופרת.

20. לשון אדה"ז בסוס"ק ט': ולדבריהם (תוס' והרמב"ם) בשפופרת שהכניסה בפרודור עד מקום שהשמש דש שהוא תחילת בית החיצון יוצא הדם מעצמו מהמקור ונכנס בשפופרת כגון שהיתה שעת וסתה טהורה אעפ"י שלא הוציאתו השפופרת כיון שלא נגע בבשר בית החיצון, וכן הוא ברמב"ם בהדיא (הל' איסורי ביאה פ"ה הט"ז). אמנם להלכה מבאר אדה"ז שהמחבר אצל כשיטת הרא"ש, ומבאר דבריו דהיינו שהכניסה השפופרת עד המקור פי' עד בכלל שהכניסו לתוך המקור דמי' ונכנס בשפופרת והוציאתו לחוץ, ואין דרך נשים לראות כן ומשום הכי טהורה - משמע דסובר דאם השפופרת היא רק בפרודור טמאה דאז דרכה בכך, ועי' כותב בשא"י סי' ט' "דלא עמדתי על סף דעתו הרמה".

21. שם: ואין דרך האשה לראות בשפופרת.

22. דיוק זה לא נזכר בשא"י סי' ט'.

23. יוצא מכל אלו.

24. גם זה לא נזכר שם.

25. עיין גם בשא"י יו"ד ריש סי' ח'.

26. והנה בביאור פי' הר"ש בהרא"ש, רבו הפוסקים, וראה בשו"ת צ"צ שם סי' שי"ד אות י"ב והלאה דמביא כל הדיעות, וכמו"כ ברוב ספרי המלקטים.

27. כאן בספר שא"י מוסף: ורבינו אחמו"ר ז"ל נ"ע נמשך אחר הט"ז שכ' שהמקור הולך כו' ועי' בנה דיוק לפרש גם הסוגיא לפיר"ש, ובאמת גם דעת הט"ז חידוש הוא (דלא משמע הכי בטור ורי"ז ולא היתה פוסקת לראות כ"ז שהחתיכה בביה"ח) ואכמ"ל. מ"מ דעת הרא"ש והטור נראה ברור שע"י השפופרת במקור יוצא הדם ממילא כמ"ש המ"ב. וכ"ז הלא לכאור' נגד גמרא ערוכה (ד' מ"א ע"ב) עיי"ש.

28. מכאן עד הסוף לא נזכר בספר שארית יהודה סי' ט'.

29. פלוגתת ר"א ורבנן לשיטת אביי - דהרבנן סברי החתיכה הוציאתו ו"אין דרכה בכך", ור"א סובר "דרכה בכך" ובפ"פ חיישינן שיצא מעצמו ונכנס בבקעי',

30. ספר סדרי טהרי לרבינו אלחנן אשכנזי אבד"ק שאטלנד פני עיר דנציג והמדינה, במח"ס ס"ט ושיורי טהרה וחידוד הלכות. נדפס לראשונה בברלין שנת תקמ"ז, ונדפס יחד עם שו"ע יו"ד הל' נדה כהוספה. ובסי' קפ"ח סעי' ד' מה שהשיב לדודו הרה"ג ר' ארי' לייב מוואלטש דיין ליסא.

31. שם ס"ק ה' - עיי"ש שלומד דמה שכותב הרמ"א סעיף ג' "ואפי' דאתה דם כל זמן שהחתיכות בביה"ח שלה טהורה" מדבר על אשה שנעקר מקור שלה, ולומד כן בטור במה שכותב "ולא היתה פוסקת לראות כ"ז שאותן חתיכות היו בביה"ח" היינו גם באשה שנעקר מקור שלה.

32. לשון הס"ט דף ת"ח (הוצאת פרידמן) ד"ה גם (ראשון): וא"כ בנידו"ד כ"ז שהחתיכה בביה"ח אפי' ראתה דם להדיא טהורה, לנ"ד לא כן רק לדעת הבי"ח טעמא דמילתא משום דתחילת נפילה הי' ע"י חתיכות דפ"פ, וזו דין

חידש דבר מדעתו אלא שכ"כ ע"פ פי' בגמ' בחתיכה דפלי פלווי דס"ל לרבנן דאין דרכה כו' וה"ה נמי בעקירת המקור.

ומש"ה פי' רבינו נ"ע דגם בחתיכה דגמ' נמי ה"ט שהחתיכה הוציאתו ואפי' הכי ל"פ ע"ז אלא דבהא פליגי בחתיכת המקור שהדם שיוצא להדיא ס"ל להבי' שיצא מעצמו וכמו דאמרי' בחתיכה שבגמ' דאין לחלק בין חתיכה שבגמ' לחתיכת המקור, והט"ז ס"ל לחלק בזה דבחתיכה שבגמ' הוא דאמרינן הכי משא"כ בחתיכת המקור וכמו שביאר רבינו נ"ע דבריו ע"ש³³ שעל קוטב זה סובב הולך כל דבריו.

ובאמת משכונני נפשי אדה"ט בכדי הוא, שהרי הרב עצמו לא ס"ל כוותי' בכל דבריו דלדידי' אפי' בשעת וסתה נמי טהורה³⁴, והרב לא פסק כוותי' בהא ע"ש³⁵, אלא דשלא בשעת וסתה ס"ל להרב דגם רמ"א ס"ל הכי³⁶, וכמ"ש בתשו' ש"י סי' ל"ז דדעת רמ"א וט"ז שוין רק החלוק בין ביניהם בשעת וסתה.

אבל לשון רמ"א ל"מ הכי שהרי בד"מ כ"ז³⁷ דמה"ת לא ניתלי בחתיכות שבביה"ח כפשט לשון הטור ורי"ו וגם בהג"ה³⁸ כ' ומחמת מכה היא, דהיינו שהחתיכות שנפלו בביה"ח ומוציאין דם בביה"ח חשבינן להו כדם מכה וטהורה משום שבשעה שעקרה לא היה הדם אלא בחתיכה כמ"ש הבי' דאהא ל"פ רמ"א כלל ע"ש, וזה ממש כדעת הב"ח³⁹ דבשעת נפילתה אינה טהורה אלא כשהדם מובלע בחתיכה,

אלא דהחלוק שביניה' דלאחר נפילתה ס"ל להב"ח דה"ט דשוב אינה מטמאה כלל דהחתיכות שנפלו לביה"ח הוה כאילו נפלו לחוץ ואח"כ אפי' אי חשבינן לה דם נדה אינה מטמאה כלל ולדעת רמ"א ה"ט דדם היוצא מהחתיכה הוה כדם המכה ואפשר דס"ל דכיון שנעקרה החתיכה שולט בה הפסד ועיפוש והרי מכה גמורה היא, והר"ש דכ' הטעם דהוי שלא כדרך ראי' היינו

הש"ס לפי' הר"ש אבל לא מטעם משום שהמקור בעצמו מוליך עמו דם כדעת הט"ז, ומעולם לא חידש הר"ש דבר מדעתו מה שלא נאמר בתלמוד בהדיא.

33. ס"ק י' : וכ"ד הט"ז ... ולא דמי לחתיכת בשר בעלמא שאם יצא ממנה דם שאינו מובלע בבקעים טמא משום דאמרינן שהדם יצא מעצמו עם החתיכה ולא שהחתיכה הוציאתו כדלעיל, משא"כ דם שבמקור שחתיכת המקור שנעקרו הן שמוליכות עמהן הדם שבהן לבית החיצון והתורה לא אמרה אלא כשהמקור נשאר במקומו והדם יוצא ממנו ולא שהמקור עצמו מוליך עמו הדם לבית החיצון שאין דרך ראי' בכך.

34. שם ס"ק ה' : ולפי זה אפי' הוא בשעת וסתה מותר זה הדין כיון שראייתה משונה, וכן משמע מלשון רמ"א בסעי' ה' שכתב שם דוקא שלא בשעת וסתה כו' וכאן לא כתב כלום, אלא שמו"ח ז"ל כתב דדין זה אינו מותר אלא בין וסת לוסת.

35. סוס"ק י' : ומכל מקום בשעת וסתה אין להקל כלל. ובס"ק י"א : ומ"מ בשעת וסתה לא תלינן הדם בחתיכות אלא בוסתה...

36. דכן מפרש דברי הרמ"א דהוא דוקא שלא בשעת וסתה.

37. שם ס"ק ג' : ומ"ש דאם המכה במקור עצמו איכא למימר דמטמא לה, יש לתמוה דהא נתבאר לעיל סימן קפ"ז דאף אם המכה במקור תלינן בה כשיוודע שהמכה מוציא דם, וא"כ גם כאן למה לא נתלה ג"כ הדם בחתיכות כפשט משמעות דברי הטור והרי"ו, ואע"ג דקאמר בגמ' ריש פ' המפלת חתיכה אם יש עמה דם טמאה ואם לאו טהורה כו' נראה דשאני זו שהי' ידוע שנעקר טהורה בכל ענין מאחר שאין דרך ראי' בכך, וצ"ע.

38. שם סעי' ג'.

39. שם ד"ה הכניסה: וצ"ל שאשה זו הי' לה וסת ומכה זו שנעקר מקור שלה הי' בין וסת לוסת רחוק מן הווסת והחתיכות נפלו בביה"ח ובשעת נפילה לביה"ח בדקה ולא ראתה שום דם אלא דלאח"כ כשהיו בביה"ח לא היתה פוסקת לראות דם כ"ז שאתן חתיכות היו בביה"ח וטיהר אותה משום דמדי שנפלו ובביה"ח חשיב כאילו נפלו לחוץ וכיון דלא הי' עמה דם בשעה שנפלה א"כ הדם שיצא שלא פסק ממנה כ"ז שהיו בביה"ח הי' בתוך החתיכות והשתא משהיו הי' דם נדות בתוך החתיכות וגם היו בקעים בחתיכות טהורה היא מטעם דאין דרך כו'.

בעיקר החתיכה שנפלה ודם מובלע בה בשעה שעקרה כמ"ש הבי"י⁴⁰.... ע"כ נמצא בגכ"ק וחבל על דאברין⁴¹.

40. וע"ז השיב הצ"צ שם סי' קכ"ח לצדד לדברי המהרי"ל וכלשונו: אך כמ"ש שבאם אין דם בלא עת נדחה לכאורה דבריו מוכרחים דאל"כ איך מצאנו ידינו ורגלינו תללות במכה שבמקור ג"כ כיון שע"כ נפתח המקור להוציא דם המכה א"כ מסתמא יוצא ממנו ג"כ דמי נדה כיון שלעולם נמצא שם דם. ועוד דאל"כ היכא משכחת לה ששאר משקה הבא מהמקור טהורה ... כיון שהמקור מלא דם למה לא יצא ממנו דם ג"כ. וגם האיך פסק הרמב"ם דאפשר לפתיחת הקבר בלא דם.

ומ"מ לענ"ד נראה ג"כ כמ"ש מר דלאו מילתא פסיקתא היא שיש דם במקור אלא שקרוב בעיני שלפני וסתה זמן מה מתכנס הדם מעט מעט ובהתכנס הרבה מהם יוצא מהרחם ... וכן נ"ל מלשון אאזמור"ר במה"ב ... ומ"ש מר שמהרא"ש משמע כמה"ב, לענ"ד י"ל דמ"ש הרא"ש כגון שהכניסה שפופרת עד המקור אין רצונו לומר דכיון שהכניסה שם ממילא הדם יוצא, אלא ר"ל דלא תקשי למה (עיי"ש) ... משום הכי כתב שהכניסו עד המקור ... אבל עכ"פ אין כדאי מזה להוכיח דהמקור מלא דם תמיד.

ושם באות ב' : ... ואשר תמה על פי' של מור"ר אא"ז נ"ע בפ"י דברי הרא"ש לא אמנע מלהציע למר דעתי בזה, והוא שכ"ק נ"ע תירץ בזה במ"ש ססק"ח כ"ד הטשו"ע לפ"ד הרא"ש, וכונתו בזה שלדעתם אנו מוכרחים לפרש כן ברעת הרא"ש, והוא דהטור כתב גבי מעשה דר"ש ודוקא חתיכות קטנות דומיא דשפופרת - מכלל דס"ל דבשפופרת גדולה שהקבר נפתח על ידה טמאה אעפ"י שהדם יוצא בהפסקה, וא"כ האיך אפשר לומר דאפי"ל לא הכניסה השפופרת רק בביה"ח טהורה משום דיש הפסקה ואין דרך נשים לראות בכך, א"כ הי' לו לטהר גם בשפופרת גדולה שהכניסו עד המקור, ומה בכך דאין פתיחת הקבר בלא דם, הרי גם אם יצא הדם מעצמו מהרחם ואח"כ בהגיעו לביה"ח הספיקתו השפופרת טהורה. וא"כ מ"ל להטור דמיירי בשפופרת דקה עד שכתב דומיא דשפופרת ...או מדהצריך הטשו"ע לומר שבשפופרת דקה מכלל דהפסקה לא מהני, וא"כ אין טעם לומר דרואה בשפופרת טהורה אלא משום דהשפופרת הוציאתו לחוץ ואין דרך נשים לראות כן - כמבואר היטב בדבריו הק"ס ק"ח' ... זה נראה לי ברור בדעתו הק"י עיי"ש ליתר האריכות.

41. יש כאן עוד דף עם קו מחיקה ככולה, והגם שעוסק באותו ענין, אינו בא כהמשך אלא כענין לפני עצמו, ונראה שהוא מהדורא אחרת מתשו' זו, או מהדורא אחרת ממה שנדפס בספר שארית יהודה יו"ד סי' ח' ובהוספות סי' י"א. ולחביבותא מביאין אותה כאן.

מיהו אפשר שגם הרב לא כיון לזה אלא שאין השפופרת מועלת לומר שהשפופרת הוציאתו מאחר שע"י השפופרת הוא שנפתח הקבר וכדמסיק דכיון שע"י פה"ק דרך נשים לראות זה לי כו' (אלא דגם בזה לא הבנתי דא"כ נימא מה לי שהוציאתו השפופרת או החתיכה שלא ע"י פה"ק). והא דכ' הרב האי דינא בשפופרת ולא בחתיכה חדא מינייהו נקט וכדמסיים או החיכות כשר.

אלא דו"ל דקשי' לי' עיקרא דמילתא מ"ט אין דרכה של אשה לראות דם בחתיכה כיון שהזב דם מעצמו הא אמרי' דמה ואפי' מחמת אונס וכל אונס או סיבה ומאי אין רגילות האשה בכך ואפ"ה טמאה ואפי' דם יבש דלאו אורחא נמי מטמא וגדולה מזו אמרו בדם דרך דופן דמיעטי' מקרא ואע"ג שאין דרך ראי' הנשי' בכך אלא דלא איכפת לן בדם כלל אם היא רואה כדרך הנשים או לא והכא מבכשרה ממעטי' לה שבכשרה צ"ל כדרך הנשים שרגילות לראות בכשרה ובכשרה דייקא ולא בדמה שהדם בא לבשרה שלא כדרך הנשים דהיינו בחתיכה דוקא דא"כ מ"ט תנן אם יש עמה דם שראה (אע"פ שהחתיכה ...) ובחתיכה אפי' פלי פלווי והדם נוגע בכשרה טהורה וניחא לי' דאם יש עמה דם, הדם זב מעצמו משא"כ בחתיכה בפלי פלווי החתיכה הוציאתו ודכוותה נמי בשפופרת, והא דאמר אביי בשפופרת כ"ע ל"פ משום דמיירי בשפופרת שבמקור אפי' דנ"מ נמי בשפופרת שבפרודור מ"מ י"ל דאביי לא אתי לפרושי סוגי' הגמ' לאפוקי מס"ד דבשפופרת פליגי.

והנה כבריי' לא אידכר שפופרת כלל אלא הגמ' דייק דה"ה לשפופרת ונקט שפופרת דומיא דחתיכה מדקאמ' וה"ה כו' דמשמע דכמו בחתיכה מטהר ר"א ה"ה לשפופרת מכלל שהשפופרת נמי במקור וקאמ' אביי דרבנן ל"פ עלי' על הא דאייתי מהוא הדין אע"ג דל"ר איכא למישמע מיני' דה"ה אם השפופרת בהפרודור משום דכיון דמשום חציצה מטהר אין נ"מ בזה מ"מ בגמ' לא נקט אלא וה"ה כו' דהיינו כמו חתיכה שבמקור ובהא כ"ע ל"פ.

ויש להוסיף עוד בזה דהכריח לרבינו לפרש כך מדכ' כל האחרוני' שהתוס' פליגי על הר"ש. ולכאורה אינו מוכרח דהא דמוקי התוס' בחתיכה כעין שפופרת משום דס"ל דפלי דפלווי הוה דרכה של אשה לראות כן כדמוכח מלשונם שהקשו על פירש"י דפלי פלווי וקשה דא"כ כו' וכדפי' בשו"ת תיקו', משא"כ עקירת המקור ודאי אין דרכה בכך וכמו דס"ל להר"ש (מסברא דנפשי' בדגמ' עקירת המקור מאן דכר שמוי') א"ו ה"ט דהתוס' ר"ל אין דרכה בכך מחמת הפסקה וכמ"ש הרמב"ם משא"כ הר"ש מפרש אין דרכה מטעם אחר ולא מצא רבינו טעם נכלל אלא שהחתיכה הוציאתו ובכשרא זו פליגי התוס' עם הר"ש דלהתוס' בפלי פלווי ליכא למימר אין דרכה ולהר"ש אפי' פלווי אין דרכה... ע"כ נמצא בגכ"ק.